

Аналіз регуляторного впливу проекту постанови Правління Національного банку України «Про затвердження Правил формування та використання QR-коду для здійснення кредитових переказів»

I. Визначення та аналіз проблеми, яку пропонується розв'язати шляхом державного регулювання господарських відносин

Сьогодні учасники платіжного ринку України використовують QR-коди для переказу коштів, у тому числі, з метою оплати товарів та послуг. При цьому, відсутній єдиний підхід до формування QR-кодів, і учасники ринку формують QR-коди за власними правилами. Таким чином, відсутня “інтероперабельність” (взаємосумісність), коли QR-код, сформований одним учасником, оброблявся б у інфраструктурі іншого учасника. Зазначене створює незручності як для надавачів товарів та послуг, так і для користувачів – громадян України.

Нормативно-правові акти, які б регулювали використання QR-коду для здійснення переказу коштів, зокрема кредитових переказів, на даний час відсутні. У зв'язку з цим, до Національного банку України (далі – Національний банк) неодноразово звертались учасники платіжного ринку України з запитом на врегулювання єдиних підходів до використання QR-коду для переказу коштів.

Враховуючи вищевикладене, пропонується визначити єдині засади формування та використання QR-коду учасниками безготівкових розрахунків для здійснення кредитових переказів шляхом затвердження проекту постанови Правління Національного банку України «Про затвердження Правил формування та використання QR-коду для здійснення кредитових переказів» (далі – Проект).

Проект містить вимоги до формування елементів даних QR-коду, а саме: структуру полів, назви та призначення елементів, довжину цих елементів, включаючи їх обов'язковість та наповнення даними в залежності від призначення елемента, характеристики символів QR-коду, методи кодування символів даних, формати символів, характеристики розмірів QR-коду, правила корекції помилок, алгоритм декодування посилань та інші параметри, визначені міжнародним стандартом ISO/IEC 18004:2015.

Використання QR-коду для здійснення кредитових переказів дозволить підвищити зручність та швидкість розрахунків, суттєво знизити операційні ризики, пов'язані з помилковим заповненням платіжних реквізитів, а також автоматизувати бізнес процеси учасників безготівкових розрахунків. Наразі це може бути використано під час оплати товарів та послуг (зокрема, при формуванні рахунків на сплату державних, адміністративних та комунальних послуг тощо), а також при здійсненні переказу коштів з рахунку на рахунок.

Аналогічні підходи до формування та використання QR-коду для здійснення кредитових переказів запроваджені багатьма країнами Європейського Союзу (зокрема, Австрією, Німеччиною, Бельгією, Фінляндією та Нідерландами).

II. Визначення цілей державного регулювання

Метою розроблення Проєкту є встановлення єдиних засад формування та використання QR-коду для здійснення кредитових переказів учасниками безготівкових розрахунків та єдиних вимог до елементів даних QR-коду. Затвердження Проєкту, як наслідок, має підвищити зручність здійснення кредитових переказів з метою оплати товарів та послуг (зокрема, при формуванні рахунків на сплату державних, адміністративних та комунальних послуг).

III. Визначення та оцінка всіх прийнятих альтернативних способів досягнення встановлених цілей з аргументацією переваг обраного способу

В Україні відсутній єдиний підхід до формування QR-кодів для кредитових переказів, у тому числі, з метою оплати товарів та послуг. Учасники платіжного ринку України могли б домовитись про уніфікований підхід, проте на сьогодні всі вони формують QR-коди за власними правилами.

Національний банк відповідно до пункту 7 статті 7 Закону України «Про Національний банк України» визначає напрями розвитку сучасних електронних банківських технологій, створює, координує та контролює створення електронних платіжних засобів, платіжних систем, автоматизації банківської діяльності та засобів захисту банківської інформації.

Пунктом 5.1.3 Дорожньої карти реалізації Стратегії розвитку фінансового сектору України до 2025 року¹ передбачена розробка та затвердження нормативно-правових актів, які визначатимуть порядок використання QR-коду для здійснення кредитових переказів.

Враховуючи зазначене, а також те, що учасники ринку так і не домовились про єдиний підхід до формування QR-кодів, затвердження Проєкту є оптимальним варіантом досягнення поставлених цілей.

IV. Опис механізмів та заходів, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми шляхом прийняття запропонованого регуляторного акта

Після затвердження Проєкту учасники платіжного ринку України, які використовують QR-коди для переказу коштів, зокрема кредитових переказів, уніфікують підходи до їх формування та використання за єдиними правилами.

V. Обґрунтування можливості досягнення цілей регуляторного акта, оцінка можливості впровадження та виконання вимог регуляторного акта

Засади формування QR коду, визначені Проєктом, будуть уніфікованими для всіх учасників безготівкових розрахунків та

¹ Затверджена рішенням Правління Національного банку № 1010-рш від 26 грудня 2019 року.

запроваджуються з метою підвищення зручності розрахунків. При цьому, формування та використання QR-коду не буде обов'язковим для здійснення кредитових переказів. Проте, у разі використання QR-коду для здійснення кредитових переказів, учасники безготівкових розрахунків мають забезпечити його формування та використання у відповідності до Проекту.

VI. Визначення очікуваних результатів прийняття запропонованого регуляторного акта

Визначення очікуваних результатів прийняття запропонованого Проекту є можливим із застосуванням методу аналізу позитивних та можливих негативних наслідків дії акта в простій формі. Використання QR-коду для здійснення кредитових переказів дозволить підвищити зручність та швидкість розрахунків, суттєво знизити операційні ризики, пов'язані з помилковим заповненням платіжних реквізитів, а також автоматизувати бізнес-процеси. Все вищезазначене сприятиме підвищенню обсягів безготівкових розрахунків.

VII. Обґрунтування запропонованого строку чинності запропонованого акта

Запропонований до розгляду Проект набирає чинності з дня, наступного за днем його офіційного опублікування.

VIII. Визначення показників результативності регуляторного акта

Для відстеження результативності регуляторного акта планується вивчати та аналізувати практику застосування норм цього документа, беручи до уваги звернення, запити, повідомлення, пропозиції, набутий практичний досвід банків, небанківських фінансових установ, учасників безготівкових розрахунків, інших юридичних осіб та їх клієнтів, а також відповідні публікації в засобах масової інформації.

IX. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності регуляторного акта в разі його прийняття

Відповідно до статті 10 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» Національний банк проводить базове, повторне та періодичне відстеження результативності власних регуляторних актів у порядку, визначеному Методикою проведення аналізу впливу регуляторного акту Національного банку України, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України і Національного банку України від 14 квітня 2004 № 471.

Відстеження результативності Проекту здійснюватиметься на постійній основі.

Голова

Яків СМОЛІЙ